

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji (...) Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**zwraca skargę kasacyjną wraz z aktami Sądowi Apelacyjnemu
w (...) w celu usunięcia dostrzeżonego braku skargi w postaci
niezawarcia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej
do rozpoznania.**

Postanowienie o zwrocie skargi kasacyjnej wraz z aktami Sądowi Apelacyjnemu w (...) nie wymagało uzasadnienia, lecz w okolicznościach sprawy przedstawienie motywów tego orzeczenia okazało się celowe - na zasadzie określonej w art. 357 § 5 k.p.c.

Powód M. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...). Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania, skarżący wskazał, że „jest ona oczywiście uzasadniona, jako podważająca stabilność orzeczeń sądowych, poprzez wykładnię całkowicie od niej odbiegającą oraz brak orzeczenia co do istoty

sprawy". Skarga nie spełniała wymagania wynikającego z art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c., w związku z czym podlegała zwrotowi do Sądu II instancji w celu uzupełnienia tego braku.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie to jedyne konstrukcyjne elementy skargi kasacyjnej, których brak może podlegać uzupełnieniu. Należy przypomnieć, że takie ukształtowanie regulacji dotyczących skargi kasacyjnej jest efektem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 1 lipca 2008 r., SK 40/07, oraz będącej następstwem tego wyroku interwencji ustawodawcy dokonanej w ustawie z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 69, poz. 593).

W przywołanym wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego zauważono, że ocenny charakter braków skargi kasacyjnej może prowadzić do niejednolitej praktyki sądowej w zakresie badania, czy skarga kasacyjna spełnia wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. (obecnie art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Doprowadziło to Trybunał do konstatacji, zgodnie z którą regulacja przewidująca odrzucenie skargi kasacyjnej niezawierającej wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem, jest - w połączeniu z niedopuszczalnością uzupełnienia tego braku - niezgodna z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji. Oznacza to, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego skarżący powinien mieć możliwość rzeczywistego przedstawienia racji przemawiających, w jego ocenie, za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania; w przeciwnym razie konsekwencje nieprzedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania byłyby nieproporcjonalne.

Skoro w celu uniknięcia stanu niekonstytucyjności regulacji normujących konstrukcję skargi kasacyjnej wprowadzono możliwość usunięcia braku wniosku (lub uzasadnienia wniosku) o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to art. 398⁶ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinien być stosowany zgodnie z celem tych regulacji. W sprawach, w których - jak w analizowanym obecnie przypadku - skarżący w istocie nie uzasadnił wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powinno mieć miejsce wezwanie do uzupełnienia braku skargi kasacyjnej. Tylko takie stosowanie omawianych przepisów pozostaje w zgodzie

z przywołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego oraz celem zawarcia wśród elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej obowiązku uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Instytucja przedsądu sama w sobie stanowi istotne, choć uzasadnione nadzwyczajnym charakterem skargi kasacyjnej, ograniczenie dostępu stron do rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Konieczna jest więc pełna realizacja gwarancji proceduralnych służących podmiotom składającym skargę kasacyjną, ponieważ uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma podstawowe znaczenie na etapie oceny dokonywanej w ramach przedsądu. Powinno ono bowiem wyjaśniać, dlaczego przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy miałyby być skarga kasacyjna wywiedziona w sprawie, która została już rozpoznana i prawomocnie rozstrzygnięta przez Sądy powszechne. Z tej przyczyny uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie skargi kasacyjnej stanowią niezależne i odrębne elementy konstrukcyjne tego środka zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz 398⁴ § 2 k.p.c.) (por. post. SN z: 10 stycznia 2001 r., V CZ 189/02 oraz 23 stycznia 2008 r., II PK 278/07).

Przytoczony wyżej fragment skargi kasacyjnej stanowi całość argumentacji poświęconej konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej M.K. do rozpoznania; fragment ten nie stanowi uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, a w istocie sam wniosek, tyle że niebędący literalnym powtórzeniem art. 398⁹ § 1 k.p.c. Wywód o tak szczątkowym charakterze, nie w pełni poprawny językowo, a nadto zawarty w ramach jednego z punktów *petitum* skargi, nie pozwala na przyjęcie, że skarżący uczynił zadość wymaganiu formalnemu wynikającemu z art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c.

Wypełnienie przez Sąd II instancji kompetencji ustanowionej w art. 398⁶ § 1 k.p.c. jest obligatoryjne i służy eliminacji zidentyfikowanego przez Trybunał Konstytucyjny stanu niekonstytucyjności. Skoro ustawodawca uznał, że brak uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest brakiem usuwalnym, to zaniechanie dążenia do usunięcia tego braku samo w sobie mogłoby stanowić naruszenie prawa do sądu. Rozstrzygnięcie w przedmiocie przedsądu w obecnym stanie sprawy, czyli bez wezwania skarżącego do

uzupełnienia braku skargi, byłoby zatem nieprawidłowe. Wypada również zauważyć, że praktyka taka, choć nie prowadziła do odrzucenia skargi, powodowałaaby znaczne obniżenie rzeczywistych szans na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tej przyczyny na podstawie art. 398⁶ § 3 *in fine* k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw